Bryssel, 29. marraskuuta 2015

EU:n ja Turkin julkilausuma

1. Euroopan unionin johtajat tapasivat tänään Brysselissä Turkin edustajat. Turkki on vuodesta 1999 ollut jäsenehdokasvaltio ja käynyt liittymisneuvotteluja vuodesta 2005 alkaen.

2. Turkki ja EU keskustelivat siitä, miten tärkeää on selviytyä tulevista yhteisistä haasteista. Ne sopivat Eurooppa-neuvoston 15. lokakuuta antamien päätelmien mukaisesti, että liittymisprosessille on annettava uutta energiaa. Turkki ja EU ovat sitoutuneet kehittämään edelleen jo olemassa olevia yhteyksiään ja yhteisvastuuta sekä toteuttamaan tuloshakuisia toimia valmistellakseen yhteistä tulevaisuuttaan. Ne aikovat päättäväisesti kohdata nykyiset riskit ja uhat ja selviytyä niistä yhteistyössä lujittaakseen Euroopan yhdentymistä. Palauttaen mieleen viimeisimmän, Antalyassa pidetyn G20-kokouksen päätteeksi annetun julkilausuman ja YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 2249 Turkki ja EU vahvistavat, että terrorismin torjunta on niille edelleen prioriteetti.

3. Tätä varten Turkki ja EU päättivät, että on olennaisen tärkeää käydä jäsenneltyä ja tiiviimpää korkean tason vuoropuhelua, jotta voidaan kartoittaa niiden keskinäisten suhteiden tarjoamia valtavia mahdollisuuksia, joita ei ole vielä täysin hyödynnetty. Osapuolet päättivät järjestää säännöllisesti huippukokouksia kaksi kertaa vuodessa kulloinkin tarkoituksenmukaisessa kokoonpanossa. Säännölliset huippukokoukset tarjoavat foorumin, jolla voidaan arvioida Turkin ja EU:n suhteiden kehitystä ja keskustella kansainvälisistä kysymyksistä. Ulko- ja turvallisuuspolitiikasta käytäviä säännöllisiä keskusteluja ja sitä koskevaa yhteistyötä olisi tehostettava, myös terrorismin torjunnassa, ottaen huomioon vakavat turvallisuushaasteet, kuten terrorismin kasvava uhka sen kaikissa ilmenemismuodoissa. Tässä yhteydessä osapuolet sopivat säännöllisistä kokonaisvaltaisista poliittisen vuoropuhelun kokouksista ministerien, ulkopolitiikan korkean edustajan ja komission jäsenten tasolla. Nämä kokoukset täydentävät assosiaationeuvoston säännöllisiä kokouksia. Keskeisistä aiheista tulisi käydä myös korkean tason vuoropuhelua.

4. Kumpikin osapuoli oli tyytyväinen siihen, että hallitustenvälinen konferenssi neuvotteluluvun 17 avaamiseksi järjestetään 14. joulukuuta 2015. Ne panivat myös merkille Euroopan komission aikomuksen saada vuoden 2016 ensimmäisellä neljänneksellä päätökseen useiden neuvottelulukujen avaamista koskeva valmistelutyö, tämän kuitenkaan rajoittamatta jäsenvaltioiden kantoja. Sen jälkeen voitaisiin alkaa valmistella myös muita neuvottelulukuja.

5. EU ilmaisi tyytyväisyytensä Turkin sitoumukseen nopeuttaa viisumivapautta koskevan etenemissuunnitelman edellytysten täyttämistä kaikkien osallistuvien jäsenvaltioiden osalta. Euroopan komissio esittää viimeistään maaliskuun 2016 alussa toisen kertomuksen Turkin edistymisestä viisumivapautta koskevan etenemissuunnitelman täytäntöönpanossa. Molemmat osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että EU:n ja Turkin takaisinottosopimusta aletaan soveltaa täysimääräisesti kesäkuusta 2016 alkaen, jotta komissio voi esittää kolmannen edistymiskertomuksensa syksyllä 2016 tavoitteena saattaa päätökseen viisumivapautta koskeva prosessi eli viisumipakon poistaminen Turkin kansalaisilta Schengen-alueella viimeistään lokakuussa 2016, kun etenemissuunnitelman vaatimukset on täytetty.

6. EU antaa Turkissa välitöntä ja jatkuvaa humanitaarista apua. Lisäksi se laajentaa merkittävästi yleistä taloudellista tukeaan. Komissio perusti Turkkia koskevan pakolaisohjelman koordinoimaan ja tehostamaan toimia, joita rahoitetaan tehokkaan ja täydentävän tuen myöntämiseksi Turkissa tilapäisen suojelun nojalla oleville syyrialaisille ja vastaanottajayhteisöille. EU on sitoutunut myöntämään alustavasti 3 miljardia euroa lisää varoja. Tämän rahoituksen tarvetta ja luonnetta tarkastellaan uudelleen tilanteen kehityksen mukaan. Koska Turkissa on yli 2,2 miljoonaa syyrialaista ja koska se on käyttänyt näiden vastaanottamiseen 8 miljardia Yhdysvaltain dollaria, EU korosti taakanjaon merkitystä osana Turkin ja EU:n yhteistyötä. Tältä osin osapuolet korostivat kansallisten ja olemassa olevien EU:n uudelleensijoittamisjärjestelmien ja -ohjelmien panosta.

7. Turkki ja EU ovat päättäneet aktivoida yhteisen toimintasuunnitelman, josta oli 15. lokakuuta 2015 sovittu alustavasti ja jonka tavoitteena on tehostaa niiden yhteistyötä tilapäistä suojelua saavien syyrialaisten tukemiseksi sekä muuttoliikkeen hallitsemiseksi, jotta voidaan vastata Syyrian tilanteen aiheuttamaan kriisiin. Tuloksia on saatava aikaan etenkin laittomien muuttajavirtojen hillitsemisessä. EU ja Turkki sopivat panevansa täytäntöön yhteisen toimintasuunnitelman, joka tuo järjestystä muuttajavirtoihin ja auttaa hillitsemään laitonta muuttoliikettä. Tämän seurauksena molemmat osapuolet tehostavat sovitun mukaisesti ja välittömästi sellaisia muuttajia koskevaa aktiivista yhteistyötään, jotka eivät ole kansainvälisen suojelun tarpeessa, estäen näiden matkustamisen Turkkiin ja EU:hun, varmistaen sovittujen kahdenvälisten takaisinottomääräysten soveltamisen ja palauttaen muuttajat, jotka eivät ole kansainvälisen suojelun tarpeessa, nopeasti takaisin lähtömaihinsa. Osapuolet olivat niin ikään tyytyväisiä Turkin aikomukseen toteuttaa viipymättä toimenpiteitä, joilla parannetaan tilapäistä suojelua saavien syyrialaisten sosioekonomista tilannetta. Molemmat osapuolet korostivat yhteistä sitoumustaan toteuttaa pikaisesti määrätietoisia toimia, joilla tehostetaan rikollisten salakuljetusverkostojen torjuntaa.

8. Kuten Eurooppa-neuvoston joulukuussa 2014 antamissa laajentumista koskevissa päätelmissä todetaan, Turkki ja EU ovat tehneet työtä aloittaakseen korkean tason taloudellisen vuoropuhelun, joka edistää osaltaan taloussuhteiden paranemista ja luo liiketoimintafoorumin, joka kokoaa yhteen liike-elämän toimijoita. Osapuolet päättivät käynnistää vuoropuhelun vuoden 2016 ensimmäisellä neljänneksellä.

9. Osapuolet ilmaisivat tyytyväisyytensä korkean tason energiavuoropuheluun ja strategiseen energiayhteistyöhön, jotka käynnistettiin Ankarassa 16. maaliskuuta 2015. Säännöllinen tietojenvaihto maailmanlaajuisesta ja alueellisesta energia-alan yhteistyöstä on molempien osapuolten etujen mukaista. Osapuolet päättivät pitää toisen tällaisen kokouksen vuoden 2016 ensimmäisellä neljänneksellä.

10. Osapuolet panivat merkille, että tulliliiton tiivistämistä koskevat valmistelut on aloitettu. Kun molemmat osapuolet ovat saaneet nämä valmistelut päätökseen, muodolliset neuvottelut voitaisiin aloittaa vuoden 2016 lopulla.

11. Kaikkia näitä näkökohtia on edistettävä yhtä aikaa ja seurattava tiiviisti. Turkki ja EU haluavat yhdessä edistää päättäväisesti asialistallaan olevia lukuisia eri kysymyksiä varmistaakseen, että nyt sovitut uudet toimet tuottavat konkreettisia tuloksia.